

Laki

eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) toteuttamista edistävästä yhdenmukaistamistoimenpiteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2021/1187, jäljempänä *direktiivi*, mukaisista vaatimuksista lupamenettelyissä ja muissa hallinnollisissa hyväksymismenettelyissä.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan liikenneinfrastruktuurin rakentamiseen, mukauttamiseen tai muuttamiseen liittyvissä hankkeissa, jotka koskevat:

1) direktiivin liitteessä tarkoitettuja Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkon ennalta yksilöityjä osuuksia;

2) 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettuja Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkkokäytäviä ja joiden kokonaiskustannukset ylittävät 300 000 000 euroa.

Tätä lakia sovelletaan seuraavissa 1 momentissa tarkoitettuja hankkeita koskevissa menettelyissä:

1) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaiset menettelyt, jotka koskevat mainitun lain 20 §:ssä tarkoitettua arviointiselostuksesta kuulemista, lain 23 §:ssä tarkoitettua perusteltua päätelmää tai 27 §:ssä tarkoitettua perustellun päätelmän ajantasaisuutta;

2) liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 21 §:ssä tarkoitettua tiesuunnitelmaa koskeva hyväksymismenettely;

3) ratalain (110/2007) 14 §:ssä tarkoitettua ratasuunnitelmaa koskeva hyväksymismenettely;

4) ilmailulain (864/2014) 79 §:ssä tarkoitettu rakentamislupamenettely;

5) ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:ssä tarkoitettu ympäristölupamenettely;

6) vesilaissa (587/2011) tarkoitettu lupamenettely;

7) luonnonsuojelulain (1096/1996) 31 §:ssä tarkoitettu poikkeusmenettely sekä 48 §:n 2 momentissa ja 49 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettu poikkeusmenettely;

8) maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 125 §:ssä tarkoitettua rakennuslupaa koskeva menettely, 126 §:ssä tarkoitettua toimenpidelupaa koskeva menettely, 127 §:ssä tarkoitettua purkamislupaa koskeva menettely ja 128 §:ssä tarkoitettua maisematyölupaa koskeva menettely;

9) kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 5 §:ssä tarkoitettu lunastuslupamenettely;

10) maa-aineslain (555/1981) 4 §:ssä tarkoitettu lupamenettely;

11) Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 7 §:ssä tarkoitettu menettely suostumuksen antamisesta rakentamiseen talousvyöhykkeellä.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta yksinomaan unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi ja päätöksen N:o 661/2010/EU kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1315/2013, jäljempänä *TEN-T-asetus*, 31 ja 33 artiklassa tarkoitettuihin telemaattisiin sovelluksiin, uusiin teknologioihin eikä innovointiin liittyviin hankkeisiin.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *Euroopan laajuisella liikenneverkolla* TEN-T-asetuksessa tarkoitettua liikenneverkkoa;
- 2) *eurooppalaisella koordinaattorilla* TEN-T-asetuksen 45 artiklan mukaisesti nimettyjä eurooppalaisia koordinaattoreita;
- 3) *hankkeen toteuttajalla* hankkeen täytäntöönpanoa varten tarvittavan luvan hakijaa tai viranomaista, joka on tehnyt aloitteen hankkeesta;
- 4) *rajat ylittävällä hankkeella* hanketta, joka kattaa kahden tai useamman jäsenvaltion välisen rajanylityskohdan;
- 5) *toimivaltaisella viranomaisella* 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa menettelyissä samassa momentissa mainittujen säännösten mukaan toimivaltaisia viranomaisia;
- 6) *ydinverkon ennalta yksilöidyillä osuuksilla* direktiivin liitteessä yksilöityjä osuuksia;
- 7) *ydinverkkokäytävällä* Verkkojen Eurooppa -välineestä ja asetusten (EU) N:o 1316/2013 ja (EU) N:o 283/2014 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1153 liitteen mukaisia liikenteen ydinverkkokäytäviä.

4 §

Nimetty viranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto on direktiivissä tarkoitettu nimetty viranomainen.

Liikenne- ja viestintävirasto toimii hankkeen toteuttajan ja 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuista menettelyistä vastaavien viranomaisten sekä rajat ylittävissä hankkeissa toisen Euroopan unionin jäsenvaltion nimetyn viranomaisen ja eurooppalaisten koordinaattoreiden yhteystahona.

Liikenne- ja viestintävirasto huolehtii yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa hankkeen toteuttajalle annettavasta hankkeen edellyttämiä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja menettelyitä koskevasta neuvonnasta, ennakkoneuvottelun järjestämisestä sekä tässä laissa säädettyyn määräaikaan ja sen seurantaan liittyvistä tehtävistä.

2 luku

Menettelyn järjestäminen

5 §

Ennakkoneuvottelu

Ennen 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen toimittamista Liikenne- ja viestintävirasto voi omasta aloitteestaan taikka toisen asiaa käsittelevän viranomaisen tai hankkeen toteuttajan pyynnöstä järjestää ennakkoneuvottelun yhteistyössä hankkeesta vastaavan ja keskeisten viranomaisten kanssa. Ennakkoneuvottelun tavoitteena on edistää hankkeessa edellytettyjen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen menettelyiden kokonaisuuden hallintaa, hankkeen toteuttajan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa sekä parantaa selvitysten ja asiakirjojen laatua ja käytettävyyttä sekä sujuvoittaa menettelyjä.

6 §

Hankkeesta ilmoittaminen

Hankkeen toteuttajan on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle hankkeesta samanaikaisesti, kun se panee vireille ensimmäisen 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun menettelyn.

Ilmoitukseen on sisällytettävä kuvaus hankkeesta, hankkeen kustannusarvio ja tieto hankkeeseen liittyvistä päättyneistä ja vireillä olevista hallintomenettelyistä. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksessa annettavista tiedoista.

Liikenne- ja viestintäviraston on neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta tehtävä päätös 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräajan laskennan alkamisesta tai kehoitettava hankkeen toteuttajaa täydentämään ilmoitusta. Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava päätöksestä niille toimivaltaisille viranomaisille, jotka ilmoituksen perusteella osallistuvat hankkeen käsittelyyn.

7 §

Määräaika

Hankkeessa edellytettyjen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen menettelyiden kesto yhteensä ei saa ylittää neljää vuotta.

Toimivaltaisten viranomaisten on käsiteltävä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja menettelyitä koskevat asiat 1 momentissa säädettyssä määräajassa. Jos hankkeen edellytyksenä on useampi 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu menettely, on toimivaltaisten viranomaisten huolehdittava määräajan noudattamisesta yhteistyössä ja tarvittaessa sovittava käsittelyajoista. Liikenne- ja viestintäviraston on avustettava toimivaltaisia viranomaisia tarvittaessa sopimaan menettelyjen käsittelyajoista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten välisestä menettelystä 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa.

8 §

Määräajan laskeminen

Edellä 7 §:n 1 momentissa säädetty määräaika alkaa hankkeen toteuttajan hankkeesta 6 §:n mukaisesti tekemän ilmoituksen saapumispäivästä.

Määräaika päättyy viimeiseen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua menettelyä koskevan päätöksen tekemiseen.

Määräaikaan ei lasketa mukaan aikaa, joka kuluu:

- 1) kun hakijalla ei ole vireillä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua menettelyä koskevaa asiaa;
- 2) toimivaltaisen viranomaisen kehotuksesta tehtävään hakemuksen, hyväksymisesityksen tai muun tämän lain soveltamisalaan kuuluvan menettelyn edellyttämän asiakirjan täydentämiseen;

3) 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja menettelyitä koskevia päätöksiä koskevien muutoksenhakuasioiden käsittelyssä.

Edellytyksenä 3 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen ajanjaksojen jättämiselle määräajan ulkopuolelle on, että hakijalla ei ole vireillä muita 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja menettelyitä.

Tarkempia säännöksiä 1—4 momentissa tarkoitettusta määräajan laskemisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Määräajan pidentäminen ja määräajan laskemisen keskeyttäminen

Liikenne- ja viestintäviraston on omasta aloitteestaan taikka hankkeen toteuttajan tai toimivaltaisen viranomaisen hakemuksesta pidennettävä 7 §:n 1 momentin mukaista määräaika 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen menettelyiden loppuun saattamiseksi, jos asian asianmukainen käsittely tai muu perusteltu syy sitä edellyttää. Pidennystä voidaan jatkaa kerran samoin edellytyksin.

Liikenne- ja viestintäviraston on päätettävä, että määräajan laskeminen keskeytyy, jos hankkeen toteuttaja tekee sitä koskevan hakemuksen. Määräajan laskemisen keskeyttämistä haetaan määräajaksi.

Tarkempia säännöksiä määräajan pidentämiseen ja sen laskemisen keskeyttämiseen liittyvästä menettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Määräajan laskemisen raukeaminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi päättää, että 7 §:n 1 momentissa säädetyn määräajan laskeminen raukeaa. Päätös voidaan tehdä hankkeen toteuttajan hakemuksesta taikka jos 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu menettely on ollut keskeytyneenä hankkeen toteuttajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden.

11 §

Määräajan seuranta

Liikenne- ja viestintäviraston on seurattava 7 §:n 1 momentissa tarkoitettun määräajan toteutumista.

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen menettelyiden vireillepanoa koskevaan asiakirjaan on liitettävä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus. Hankkeen toteuttajan on ilmoitettava 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua menettelyä koskevan asian vireillepanosta Liikenne- ja viestintävirastolle.

Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle kohtuullisessa ajassa hankkeen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua menettelyä koskevan täydennyspyynnön tekemisestä ja täydennyksen saapumisesta sekä asiaa koskevan päätöksen tekemisestä.

Tarkempia säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten 2 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Ohjeistus

Liikenne- ja viestintäviraston on huolehdittava siitä, että yleisessä tietoverkossa on saatavilla yleisluonteista ohjeistusta hankkeiden täytäntöönpanon mahdollisesti edellyttämistä luvista, päätöksistä ja lausunnoista. Liikenne- ja viestintävirasto vastaa ohjeistuksen laadinnan koordinoinnista, julkaisemisesta ja päivittämisestä. Toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat ohjeistuksen laadintaan ja päivittämiseen toimivaltaansa kuuluvien tässä laissa tarkoitettujen menettelyiden osalta.

13 §

Yhteistyö rajat ylittävissä hankkeissa

Rajat ylittävän hankkeen osalta Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yhteistyötä asianomaisen Euroopan unionin jäsenvaltion nimetyn viranomaisen sekä eurooppalaisten koordinaattoreiden kanssa sovittaakseen yhteen lupa- ja muiden hyväksymismenettelyiden aikatauluja ja sopiaakseen menettelyitä koskevasta yhteisestä aikataulusta.

Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava rajat ylittävien hankkeiden 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja menettelyjä koskevat tiedot eurooppalaisille koordinaattoreille.

Jos 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa ei noudateta, Liikenne- ja viestintäviraston on eurooppalaisen koordinaattorin pyynnöstä ilmoitettava tälle, mitä toimenpiteitä on toteutettu tai on tarkoitus toteuttaa, jotta lupamenettely voidaan saattaa päätökseen mahdollisimman pian.

3 luku

Erinäiset säännökset

14 §

Julkiset hankinnat rajat ylittävissä hankkeissa

Jos tämän lain soveltamisalaan kuuluvaan rajaylittävään hankkeeseen liittyvät hankintamenettelyt toteuttaa usean Euroopan unionin jäsenvaltion yhteinen yksikkö, hankintaan on sovellettava yhden jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä. Hankintaan sovellettava lainsäädäntö määräytyy yhteisen yksikön sääntömääräisen kotipaikan mukaan, jollei asiasta asianomaisten jäsenvaltioiden välisessä sopimuksessa toisin sovita.

Mitä 1 momentissa säädetään yhteisen yksikön toteuttamista julkisista hankinnoista, koskee myös yhteisen yksikön tytäryhtiön toteuttamia julkisia hankintoja.

15 §

Tiedonsaantioikeus

Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta saada tietoja sekä tietojen tallentamisesta ja ylläpitämisestä säädetään liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 233 §:ssä.

16 §

Muutoksenhaku Liikenne- ja viestintäviraston päätökseen

Liikenne- ja viestintäviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

17 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 10 päivänä elokuuta 2023.

Tätä lakia ei sovelleta hankkeisiin, joita koskevat 2 §:n 2 momentissa tarkoitetut menettelyt on aloitettu ennen 10 päivää elokuuta 2023.

Helsingissä 3.2.2023

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka